

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
Ötásbós petitorát 5 kr.
Nagyobb terjedelmű, mint ezintén több
izből hirdetések, alk. szerint a
legolcsóbb árért.
Bélyegdíj: minden beiktatásért külön
30 kr.
"Nyilt-tér"-en megjelenő közlemény
minden petit sora 15 kr.
N. é. v. vagy bérmentelenül beküldött
kéziratok nem vétetnek tekintetbe. —
Ugyazintán kéziratok nem adának
vissza.

SZÍNHÁZ.
Kön Berczy jutalomjátékát
adatk:
asszony kocsisa.
szinmű 3 felv.
társada november 24. Ezüst
és kir. arny frt 5 64 kr; 20
9.40 kr.
abó József,
szet és kiadólajdonos.

pora
csak akkor
valódi

szépen van lenyomva,
mármennel gyomor-
g. dagulás stb.); to-
ly egyéneknek aján-
zotnek.
ft o. e.

z sir-olaj
és Tarsától
n (Norvegiában.)
előforduló, faj között
használati utasi-
r. o. e.

szinművet követelm,
omai ellátva vannak.
Károlyi gyógyszer. V.
Hajdu-Böszörményi
Károlyi gyógyszer. Mis-
b. o. e. L. gyógyszer.
H. o. e. L. gyógyszer.
H. o. e. L. gyógyszer.

48000 frt forgalmat
(453.)
g városához.
király-u. 17. sz.
Moskva városához
HLIG
Budapestben, ajánl a tél

20 kr.
10 "
56 "
75 "
50 "
40 "
20 "
30 "
50 "
20 "
Kereskedőknek megjelölt
díjazás.
(fél pint) 55 kr.
csokoládé, angol
ek. Kereskedőknek

Az adóemelés és az államjark eladása.

Debreczen, nov. 25.

E honmentő két tárgy körül forog most a magyar kormány minden gondolata, minden tevékenysége, és ezen a ténen, hogy a „Debreczeni Ellenőr” meg szokott fraziáival éljünk. „nem is oly meddő a kormány, mint a meddő riska ténen”, mert Béccsel lévén úszapárosolva, e kettőnek házasságából nem is születikhet más, mint folytonos adóemelés, s miután már ez sem segíthet, a csaknem ezer év óta annyi szorongattatások, annyi csapások közt is feltékenyen őrzött és megtartott állambirtokok eladása.

Epen ugy nem meddő a mi kormányunknak Béccsel karöltve működése, mint a viharé jégesővel párosodva, melynek mindegyike külön-külön is rombolólag hat, mindkettő együttvéve pedig évtizedekre kiható pusztulásokat idéz elő. Az egyik házastól Bécs — kecseli hullása dacára is — megszokta a luxust, s miután a magyar kormányban olyan házastársat talált, ki ezen összekötés által nagyon szerencsésnek érzi magát, követel folyton és pedig mind mind nagyobb összegeket, hogy Solférinónál és Königrátránál összetépszott kecsét, ugy a hogy elfedhesse.

Az ilyen házasság következménye nagyon természetes: az alárendelt házastárs Magyarország eladósáda, s vagyoinak elköltövegyelése.

Magyarország 1867 óta — midőn Ausztriával új házasságra lépett, minden jóvedelmét elannyira Ausztria cizomázására költötte, hogy maga rongyosan maradt, legszükségesebb ruházatára (népnevelés, kereskedelem, földművelés, ipar fejlesztésére) vagy épen semmit, vagy oly keveset képes fordítani, hogy az inkább satyra, mint komoly dolog, olyanformán állunk e tekintetben, mint az ingüklküli királgis gavallér.

A mi kormányunk férfiai, míg a piros bársonyszékben nem ültek, folytonosan azt kiabálták, hogy az adó oly nagy, oly terhes, hogy már az adóköztökje támadtatik meg általa, és azok, mióta ott ülnek, folytonosan az adóknak mikénti felmérésén is adóemelés fel- tállásán török fejüket. De nem is lehet ilyen kormányzás és kormányzási rendszer alatt másképen, mert Bécs mindig többet többet követel, s adósságunk kamatai napról-napra növekednek.

Most ismét új adókkal akarják boldogítani Magyarországot, miután ember, ház, föld, hus, bor meg van adóztatva, a mellett, hogy e két utóbbit már most ismét emelni szándékoznak, megakarják adóztatni m. mázsánként Debreczenben a

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Csokonai emlékezete.

— 1 db. arannyal jutalmazott pályamű. —
Gyujtsátok meg az emlékezetnek Faklyáit a régi sir felett,
Kit a századok el nem felednek:
Áldozunk mi annak könyeket.
Nem takarja el a sir homálya,
Hír, diésőség lengi át nevét;
Kinek küzdés volt e földi pályá,
Ne feledjük a lant gyermekét.
A kit életében elhagyának
A szerencse s hűtlen emberek.
A bus nemzet árva dalnokának
Sirjára koszorút tűztek.
Hajh, nehéz volt életének utja,
Vigaszt csak a lantban lelé.
Es mit vigaszt elzenge rajta
Azt is a hazának szentelé.
Mint a fellegen az alkony pirja,
Kévd áradt el olykor énekén,
Majd fájdalommal vágyott a sirba
Mert eltűnt a „esalja, vak remény”,
A diés multból előidézte
Árpnáknak honfoglaló hadát;
Zenge lantja, rá e nép fölzerze,
S keble bunak engedett hazát.
Nem sötétül el a napnak fénye
Bujdoséknak bár fellegek között,
Nem jött éj a költő szellemére
Bár szivére bánat költözött.
*) A Csokonai ünnepélyen szavaltá Grossner Imre.

czukrot 4 frtal, a kávét 8 frtal, s a sert hectoliterenként 1 frt 60 krral.

Midőn a hus és bor adót már egyszer felebb vitték, akadtak többen a kormány emberei közül, kik azt állították, s azt igyekeztek elhitetni a néppel, hogy a hus és boradóval nem a nép van megadóztatva, hanem a mézárós, keresmáros, most is akadni fognak olyanok, kik azt állítandják, hogy a kávé, cukor adót nem a nép hanem a kereskedők fogják fizetni, ámde mi azt hisszük, hogy már ma nagyon kevés embert lehet elbolondítani, mert mindenki tudja, hogy ha bár közvetlen a kereskedő, a mézárós, a keresmáros fizeti is be az állampénztárba az adót, de a részletes eladásnál mind a fogyasztó közönségtől veszik azt be, mert azzal az adóval drágábban árulják a húst, bort, sert, czukrot, kávét.

Sok millió adó vonatik így ki — közvetve — a nép zsebéből, minek természetes következtése az, hogy az egész ország elszegényedik, clrongyosodik.

Es dacára annak, hogy újabb újabb adóval terhelhetik az ország lakosságát, államháztartásunk állapota nem hogy javulna, hanem inkább évről évre romlik, s miután a kormány már ezen uton sincs — nem menekvére — hanem napról napra megélhetésre kilátása, most már az állambirtokoktól akarja megszabadítani Magyarországot, hogy midőn ez is elfogy, ne hagyjanak maguk után mást, mint egy kiszpolyozott, adóssággal megterhelte s rossz házassági bilincsbe vert Magyarországot.

Az „Ellenzéki kör”, mint egy habarék-párti lap írja, napról-napra népesebb lesz. Közélebb megválasztják a „választási komitét” is. Csak választók legyenek hozzá!

Dervis pasa tegnapelőtt csakugyan meg szállotta Dulezignót. Ezzel a herceze-herceza valószínűleg véget ér.

Az új adók.

— Mudrogy Soma beszéde a képviselőház november 23-iki ülésén. —

Mit kíván a törvényjavaslat? Megadózta, még pedig jelentékeny adóval néhány oly fogyasztási cikket, a melyek Ausztriában megadózta nincsenek, holott Ausztriával egy vámterületen élünk. Eddig t. ház mindig azon nézet volt uralkodó azon férfiak közt, kik valaha pénzügyi politikával s közgazdasággal foglalkoztak, hogy indirekt adókat lehetetlen ugy statuálni, hogy azok egy közös vámterület egyrésztben érvényben álljanak, a másikban pedig nem.

Vegyük a törvényjavaslatot ugy, a mint van. En azon kérdést vetem fel, hogy miképen akarja a pénzügyminiszter ur ellenőrizni azt, hogy midőn Magyarországon a czukor, kávé és sör megadózatik, Ausztriában meg adóztatott czukor, kávé és sör be hozassék? En erre fogyasztási adóvalon nélkül semmiféle eszköz nem látok és nem képelek. Egyetlen mód

még az lehetne, hogy ha minden vasúti állomáson, minden gőzhajózási állomáson, minden postabívalaton és minden országuton, minden egyes szállítmány ellenőrzés alá vétetnék. No már azt uraim lehetetlen képzelné a mai formái viszonyok közt, hogy mind n. egyes szállítmány, mely Ausztriából érkezik Magyarországra, ellenőrzés alá vétetnék a hajónál, vasutknál és postáknál. De ha még ez lehetőséges volna is, hogyan vegyük ellenőrzés alá azt, a mi tengelyen jön? Erre mód sincs, ha csak azt nem akarják, hogy minden vasúti, posta és gőzhajózási állomás és az egész országban létező összes országutaknak egész hossza, széle vámvállaló változtassék.

Azonban t. ház, ha kivihető volna is ezen adó, akkor sem lehetne ezt elfogadni azért, mert a mint a már eddig is közudomásra jutott illetékes szaknyilatkozatok constátálják, ezen adó a meghatározottabban rontaná a kereskedést. En nem akarok ezen dolognak részleteiba menni; de azt hiszem, hogy ez kétséget nem is szenvedhet, mert hiszen ha minden egyes fogyasztó abban a helyzetben van, hogy Ausztriából hozathatja magának az illető cikket fogyasztási adómentesen, nagyon természetesen, hogy nem fogja a kereskedőtől venni, a kereskedő tehát bezárhatná a boltját. Legalább a becsültes kereskedőnek tehát absolute lehetetlen, midőn a csempezett megvásárlására semmi alkalmas eszköz nem létezik.

De még nagyobb romlást okozna ez új adó az iparban, és első sorban az ipar azon ágában, a melyeknek tárgya meg lenne adóztatva, különösen kárt okozna a sörgyártásnak, továbbá azon iparágaknak, a melyek a czukor-nak feldolgozásával foglalkoznak.

De feltéve, hogy a tervezett adó kivihető lenne és feltéve, hogy nem rotnán sem az ipart sem a kereskedelmet, én még akkor sem volnék képes azt elfogadni igen fontos okonál fogva, és pedig a fogyasztás szempontjából. E fogyasztási adóval súlyított cikkek má nap, közudomás szerint, a polgárságnak és főleg a városi polgárságnak gyöszlővén nélkülözhetetlen élelmi cikkeivé váltak. Ha már most e cikkek fogyasztását még jobban megadóztatva, azokat még inkább megdrágítjuk, ebből az következik, hogy az iparos munkás osztály megélhetése meg lesz drágítva, meg lesz drágítva a munkaerő; miután pedig a munkaerő ára az ipar versenyképességének főelemét képezi, Magyarország ipara, a mely ugy is drágább munkaerővel rendelkezik, még kevésbé lesz képes Ausztriával versenyezni.

De nem kívánok további részletekre tereszkedni, (Halljuk!) elég tisztán állhat előttünk nézetem szerint már az elmondottak után is az, hogy itt rendkívül veszedelmes experimentatívóv dolgunk. Azt hiszem az experimentatívóvól elég lett volna az a luxus adókkal tüzett. Ott is körülbelül azon ezél vezetete a miniszteriumot, mint ezen javaslatnál és néhány év múlva, midőn amaz adó már nagy romlást okozott az iparban, kénytelen volt a miniszterium azt elejteni. De ez a jelen törvény, mely százsoros suttjából hatást gyakorolna, nemcsak az iparosra és kereskedőre, hanem a fogyasztóra néve is. En ezt nem csak experimentatívóv, hanem valóságos visivetőnek tartom, melyet a miniszter Magyarország közgazdaságán magának megenged. De bármint legyen is az tagadhatatlan, hogy e törvényjavaslat nagyon, de nagyon jellemző a kormány pénzügyi politikájára nézve. Bebizonyítja a törvényjavaslat először is azt, hogy a kormány tudományának a végére ért. (Ugy van!) a szélső baloldalon. Másodsor azt, hogy semmi érdeke nincs a közgazdasági fejlődés követelményei iránt.

A reáliskola kérdése.

— Előnévelőmény. —
Irta: Zalai Márk.
XIII.

Hogy a reáliskola, mint gyakorlati irányú tudományos középiskola, alkalmas a termékeny magot elhitezni és így a talajt a helyesebb és praktikusabb gondolkodási módra elkeszíteni, itt közlöm táblázatos kimutatásban a gymnasiumok, reáliskolák és francia lyceumok tantervét, hogy rámutathassak azon momentumokra, melyek állításaimat igazolják. — Minden tárgy alatt álló szám a heti óraszámot mutatja.

	Görög nyelv	Latin nyelv	Házi nyelv	Házi nyelv	Általános nyelvek	Vegytan	Szabadkés népz.
Gymnasium	18	44	27	19	2	—	—
Reáliskola	—	—	29	41	10	20	—
Francz. lye.	20	20	51	33	ism.	—	—

Első sorban azt látjuk, hogy a gymnasium és a francia lyceum a legtöbb időt a latin és görög nyelvre fordítják. Azt látjuk továbbá, hogy a mi gymnasiumunk kevesebb időt fordít a hazai nyelvre, mint a reáliskola és hogy a francia lyceum majdnem annyi időt fordít a hazai nyelvre, mint a reáliskola és a gymnasium együttvéve. De a legszembetűnőbb különbség, hogy a reáliskola sokkal több időt fordít az idegen nyelvekre, mint a gymnasium. A rajz, ezen sörnyörteljes hasznos tantárgy, 20 óránt át tanítatik, míg az a gymnasiumi tantervben egészen hiányzik. A vegytan tanítatik a reáliskolában 10 óránt át, a gymnasiumban mindössze 2 óránt. Ha ehhez hozzá tesszük még azt is, hogy a latin és görög nyelvre az iskolai 62 heti óránt kivül még legalább 2-szer 62 heti órát kell fordítani, részint a lezke megtanulására, részint az irásbeli feladatok kidolgozására végett. Könnyen belátható, miszerint a latin és görög nyelv tanítása a többi tantárgyak rovására megy.

A reáliskolai tanterv előnye az, hogy a hazai és idegen nyelvekre, a rajza, mennyiség-tanra, természetudományokra és különösen a vegytanra, sok idő fordítandó és hogy a növénydekek aránylag nincsenek annyira talterhelve, mint a gymnasiumokban.

Kérdés már most, mi előnyösebb a debreczeni ifjura nézve, ki a kereskedelmi, ipari, gazdasági, mérnöki, végzési, gépészeti vagy katonai pályára megy, a gymnasium, mely legtöbb időt a latin-, görögre fordítja, vagy a reáliskola, hol csak gyakorlati tárgyak és pedig tudományosan előadotnak?

Kezdjük a gazdálkodónál! Mi hasznosabb a gazdálkodó, mint a vegytani ismeretek? Ezek a reáliskolában 10 óránt alantnak át, míg a gymnasiumban csak heti 2 óránt. Mi hasznosabb az iparosnak a rajznál? Ez a reáliskolában heti 20 óránt át tanítatik, míg a gymnasiumban nyomtat 2-szer annyi időt fordítanak. Há a katonák és egyéb polgári pályák nem használatják-e jobban a reál tudományokat a gymnasiumi ismereteknél?

Általános a panasz, hogy a debrecezeniek, nem küldik fiaikat még gazdasági intézetbe sem; pedig azt csak nem mondhatják senkinek, hogy a tulajdonban gazdálkodással foglalkozó városi lakosoknak nem volna előnyére a gazdasági intézet látogatása. En hajlandó vagyok azt hinni, hogy főiskolánk annak oka. A szülők érintkeznek legeslegelőször az elemi tanítókkal, ezek majdnem mindannyian végzett theologu-

sok lévén, bizonyára mind a gyermeknek, mind a szülőknek, az egyedül üdvözítő latin és görögöt ajánlják. A gymnasiumi tanárok persze nemcsak hogy megelégednének az a g g a l y b a e j t ő nagy létszámmal, hanem még a reáliskolába járó tanuló sorából igyekeznek többeget szép szavakkal és ígéretekkel a maguk részére megnyerni. Es a gymnasiumi igazgató azon boldogító hitben ringatja magát, — hogy ezáltal nagy érdemeket szerzett maguknak, hisz szarinte nem létezik más, mint a jogi, a theologiai és legfeljebb még az orvosi pályá.

A reáliskola azonban magasabb látkört nyit az ifjúságnak. Ott a kellemes, a gyönyörkötető tudomány együtt jár a hasznossal. Ha egy jó, hircves reáliskola virágzik városunkban, akkor oly tag megedezt teremtünk, mely megtermékenyíti a többi hasznos tanítézeteket, a kereskedelmi, ipari, gazdasági, gépészeti, katonai és egyéb intézeteken kívül a festészeti, végzési akadémiákat és a műegyetemet.

Hogy a reáliskolai tanuló létszáma az egész országban nem sporadikus, onnan magyarázható, hogy nálunk nem a tudomány, hanem a kenyérkereset kedvelte adják az ifjakat iskolába és a gymnasium bir azon előjoggal, hogy onnan a jogi, theologiai, orvosi pályára mehetnek. A reáliskolák ált. felvirágzása függ a gymnasiumokkal való egyenjogúsításától, ez csak az idő kérdése. Németországban már egyenlítették arra az utat, és ha ott keresztül viszik, akkor majd mi is kezdjük belátni annak hasznos és gyakorlati voltát.

A debreczeni orvos-gyógyszerész egyesület.

— Titkári évi jelentés. —
III.

Ezeket kivül kell felemlíteni azon gyűlést, mely a mi tisztviselőink vezétele s tagtársaink kitünő részvételével, mint a Tiszavideki orvos-gyógyszerész egyesületék szövetségének alakuló közgyűlése ment volt végebe.

E szövetségi alakuló közgyűlés napját mi ugy is tekintettük, mint a Bihar megyei társ-egylettel évenkénti szokásos üze jövotlenki trünp napját. A társ egyesület 8 tagja tisztelettel meglátogatásával egyesülteknek.

A tervezett szövetség kötelei közt új formát nyert ezen érdek és jó szomszéd, s buzgó társ egyesület irányában eddig fennállott viszonyunk. De bár a forma új, változott: vonzalunk a Bihar megyei orvos-gyógyszerész és természetudományi egyesület iránt a régi marad.

Rész veendőnk örömeben, mint részt vettünk fájdalomban mikor hosszu időn át éltető szellemet, páratlan buzgósággal elnököt Dr. Lukács Jánost elvesztette. E ritka jelességt ferfin 1879-ik évi Deczemler hó 28-ikán végbement temetésére egyesületünk ciklütölté gyászának képviselőit, s az elbölt elköltözött lélek földi maradványainak koporsójára letéttete bucsucsuásának emlék koszoruját.

Jegyző könyvünk egyik lapján megvan öröklíte egyesületünknek ezen vesztésé feltét érzett fájdalma. Szomorú találkozás az eseményeknek ugyan azon lapján másik, egyesületünk közzétettelt ért csapás emléke is bevan vezetve. E csapás néhai Dr. Csorba Lajos elvesztésével ért bentünk. Az elhunyt jeles férfuban Szoboszló város hosszu időn át fardhatatlan hivataloskodott tiszti főorvosát, egyesületünk pedig a társulási eszmére egyik legmelegebben lelkesült, s egyik legrégebbi rendes tagjait vezette el.

A lefolyt év elején 32 rendes tagot szám-

Elhatározta tehát, hogy a titkot, melyet előlötása meg nem felethet, — DE o lovag méltalmatlansága (indiscretioja) által tudja meg, és ez talán egyike volt a legnélyebb eszméknek, mely valaha a Gróf G w e r c h y agrában megfogantzatott. Ellenéségt eddig a homályban támadta meg és a homály arra kedvező volt. Bizony megfoghatatlan balcselt által, tervei mindegyike, a házysor meghusultak, mindig részen lett ártalmas; mindig saját hurokjában fogta el magát, és saját leesebe bukkot.

Hogy e bajtól meneküljék, elhatározá, hogy ellenfeletől ezen titok védelmét elrabolja, és remelte, hogy DE o lovag, a nyilvánosság terére vezetettve, megszüntet sérthetetlen lenni, és kényszerítették, az ugyanakkor megtámadott becsületét és öszereztetét biztosítani s minden fegyvert elővenni s könnyen méltalmatlanságra lenne vezethető. Keresztül kellett vinni, hogy előre-látása haragja által, feje, szive által tulajdonmódjának.

Képtelen, ezen összekötést, mely egy gyakorlott toll egész tapasztalását követelte, en maga által szerencsés eredményre vezetni, két irodalmár pennáját használta föl. Egyike ezeknek, bizonyos J o u d a r d volt, aki, mint DE o n mondotta inkább p r o f a m e (éhségből) mint p r o f a m a (hírvérv) dolgozott; egy S a r t i n e s nevű urral keletkezett összekoczanás következtében Londonba szökött volt, ott tollárkának is felajánlotta, a ki csak éhes gólyként a napontai koplalástól megszabadította.

A második bizonyos T r e y s s a d e V e r g i volt, ki a földön heverő pisztoly láttára reszekelni kezdett.

Folyt. köv.)

Zengjen a dal, s melyet érze árván,

Hozzuk fel szívünkre bánatát,
Es mint barna felhőt szép szivárvány:
Bunkat játszi kedv hasítsa át;
Hadd zendüljön ének a „reményhez”
Es „Tihanyhoz” szálljon a panasz,
Majd zengjen dal a bor istenéhez,
Hogy a szivre derüljön vigasz.

Es hadd égen az emlékezetnek
Faklyája a régi sir felett,
Kit a századok el nem felednek:
Áldozunk mi annak könyeket.
Nem takarja el a sir homálya,
Hír, diésőség lengi át nevét;
„A kit a sors addig s annyit hánya”,
Ne feledjük a lant gyermekét!

Garay János.

Politikai cselszövények.

— Fordította K. L. —
(Folytatás.)

1. D'Eon lovag, a szoknyája ültötöttet dragonyoshadnagy története.
Hivatalosan követségi titkár volt ő, teljes felhatalmazott miniszteri címmel és titkos ügy-nyöke volt XV. Lajosnak az alábbi rendelet alapján:
„D'En ur az én rendeleteimet gróf Broglie ur, vagy Tereier ur utján kapja, hogy Angliában kémleljék, és minden e célra tartozó dologról tudomást fog szerezni magának, mintha én egyenesen magam jelleztem volna azokat. Szándékom, hogy ő a legmélyebb titokban tartsa ez ügyeket, és senkinek a földön, még miniszteremnek sem mondjon meg azokból valamit.

Előfizetői... Helyben és... Egy évre 10 ft. Német... Fél évre 5 ft. Német... Előfizetői pénz a... főkész. VECSÉY... kezeskedésbe bér...

Adóemelések

Nem elég a... hogy magát Bécs... is fenntarthassa... jövedelmét, elhatáro... ingatlan vagyonán... fájdalom — eze... ellenzéki férfiak... volték következtében... Eladatnak az... mert keveset jöved... fekvő tőkét, haszn... beruházásba fogják... lunk, hol 40 millió... den évben kioldóni... nos beruházásokra... Az államvagy... ról gondolkozva, ki... ezzel kapcsolatosan... sorsa?

Kine tudná, he... dalmak, épen u... előbb potom árért... s miután így keves... mint a bérbeadás... árért Tisza Kálmán... neknek kezére jász... Ez az állambír... diek használták, a... pott belőle, most... adni és az állam... sem birtoka, ha pe... a mostani deficiens... tele sem valami nag... Ha a pénzügy... telt lehetne adni, h... évben nem ad több... a mennyi a költség... líonak megfelel, s h... rózzot becsarólt egy... ged, ugy nyugodtak... állambirtokból egy... elkeln, mert olyan... ki a becsárt a meg... 1881-ik év folyam... tehát vagy olecsobb... adni, hogy külföldi... megkapja, vagy ped... értékű birtokot kell... hogy abból aztán a... bevehesse.

A kormánytöb... hozzá fog járulni, m... lehet hozzá jutni a... annál több emberne... tása, „ingyen” ped... nem igen szoktak d... Valamire való... mire való kormány... az állam hitelét gar... már az állam odáig... örvény a feje tetej... gyarorság, melynek... kr adósága sem vol... vagy megunta volna... való bajlódást, s m... badulni akar tőle? Készségen kívü... áll Magyarországn... adósságainak kamat... milliót tartozik fizet... kedik, részint a telh... szint a Béccsel meg... szonyok következté... jobban általan véve... lakosai sem. Egyik részén a... részén a föld roszas... miatt évek óta vánd... ország lakossága, s... lentül — mondhatni... te; pedig ott volta... miatt mi jövedelm... birtokok, melyek be... jövedelmet hajtottak... hogy telepítésről, va... illetéképeni emelésé... mintha a letett eskü... laltatnék, hogy „ted... tet, azután könyvny... nyakába”, elpocskol... nát, s szantszándéka... ország lakosainak... apadását. Igaz, hogy a... sokan boldogulvak, s... gyen, de hány ezer... na letelepíteni szokt...

* Hajdumegyéni a jegyzői vizsgák tegnapelőtt mentek vége. A vizsgáló bizottság küvetkező tagokból állott: Veszprémi Gáspár alispán, Kiss József tanfelügyelő, Steimms adófelügyelő, Gaál Mihály árvászeki elnök, tovább egy polgármester, szolgabíró, tisztügyész, főjegyző s főorvos. A vizsgára, mely tartott 9 óráról esteli 7 óráig, jelentkezett összesen 11 egyén, melyek közül kettő elmaradt. A megjelölt 9 vizsgázó közül képeitve lett a következők 8 egyén: Sinay N., Kricsfalusi József, Szivos Géza, Nagy Károly, Kiss György, Szabó Imre, Fodor József, Oroz Lajos. Egy egyén nem képeitett.

* Köszönetnyilvánítás. A debreczeni iparos ifj. egylet könyvtára részére Barta Lajos ur két darab értékes könyvet ajándékozott, melyt az egylet nevében fogadják köszönetem. Debreczen, november 25-én. Weidner Gusztáv egyt. könyvtáros.

* Az időjárás. Hazánkban szélesesed, enyhe idő várható, lassu derülés mellett.

* Színházunkban tegnap „A Gerolsteini nagyhercegnő” cz. operette került színpadra, melyt az előadás alatt sora-sora gondoltunk vissza Gerolsteini azon előadására, melyben még Irént Blahané, (most Nyilvai) Paul Egyrd (most Németh) Puck barát Vizvári, (most Török), játszóta színpadunkon. Oh szép idők! Horvá-levétek?

* Egy 13-14 éves fiú Szabó Károly cseplőutcai fűszerkereskedésbe tanoncunk felvételt.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ. Holnap péntek, nov. 26-án adatik: A nábob. Dráma 5 felv. Szabó József, felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

* A debreczeni iparos ifjúság önképző egyesületében jövő vasárnap délután 5 órakor tartandó felolvasásra nyabban felhívhatik az érdeklődő közönség figyelmé. Dr. Schwarzer Viktor tanár ur már a múlt töl folyamán szintén az egylet helyiségében tartott népszerű természettani előadást oly kitünően sikerült, hogy ez kelő biztositékot nyújt arra, miszerint a vasárnap tartandó értekezésen úgy az egyleti tagok, mint általában a közönség nagy számban fog megjelenni.

* A helybeli nőegylet tegnap tartott választmányi ülésén elhatározta a bál idején elején egy álarozos bálnak tartását. E bál jótékony czélú lesz; jövedelme a nagyműrben mutatkozó inség enyhítésére fog majdan fordítatni. Addig is, míg e táncmulatság mikor és hol leendő megtartásáról s annak egyéb részleteiről tüztesen értesíthetünk, melegen ajánljuk a nagy közönség figyelmébe.

* Ismételve felhívjuk a közönség figyelmé a holnap d. u. öt órakor a főiskolában, Kovács János tanár ur által „A földrengésről” tartandó felolvasásra. A 25 kr. belépti díjából befolyó jövedelem mint jeleztük, egy a collégium épületén felállítandó órára fog fordítatni.

* A válogerek száma bíróságaink minden fórumán nagy mérvben szaporodik. Így a budapesti törvényszék polgári osztályánal eddig huszonhárom, a kir. ítélő táblánál pedig harminckét váloger elbírálása jelentett be. A válogerek majdnem elbírálása jelentett be. A válogerek majdnem elbírálása jelentett be. A válogerek majdnem elbírálása jelentett be.

* A népszámlálás miniszteri meghagyás folytán az egész országban január 1-én veszi kezletét az 10 napig tart. Ez évi december végéig ama házaknak számozása, melyek vagy újonnan épültek, vagy megszámozva nem voltak, szintén keresztül viendő.

* Baklövés. Török, a mi „nyugalom jutalom díjjal” ellátott basszisták hosszas pihenés után a 47-ik czikk-ben játszóta az esküdték elnökség szerepét; egész dolga abból állott volna, hogy kihirdesse az esküdték ítéletét, mit ő azonban oly formán hirdert ki, hogy vádolt nem találtott egyik vád szerint sem bűnösnek, s ezért öt évi kényszer-munkára ítélték.

hanem mivel a szerep tulerős drámai része tulajadta kedvelt művésznök fizikai erejét; a lélekdelő s rendkívüli erőt igénylő szenvedélyű ábrázolásai részben tulenek az ő szerepkörén, s ennek tulajdonítjuk azt, hogy az örüli jelenetben játéka nem kellett oly hatást, minót a Cora oddigi személyesitői — Latabár-nét ide nem érve — színpadunkon előidézték; nem mulasztjuk el tovább megemliteni azt, hogy az indulatosabb kitérőknel hasznót bizonyos meghatározott időközökre beszoított esuklásszerű mely lélekzetvétel gyönyörű szavaltának olykor olykor hátrányára van.

Maszkja nem árult el kreol származást; a több ízben emlegetett mely seb pedig épen nem volt felfedezhető állán, holott a lazán kötött fátol minduntalan lecsuszott arról.

UJDONSÁGOK.

* Az ártézi kutakról. Zsigmondi Vilmos hírneves geológusunk szerenéseltette városunk művelt közönségét azzal, hogy ma délelőt 10-től 11-ig a városához nagy tanácsstermben népszerű s buzditó előadást tartott általában hazánk viztani viszonyairól, különösen pedig városunk munkálathal levő s még kilitátsba helyezett kutjairól s vízvezetkeiről. Előad megemliti, hogy mintegy 8 évvel ezelőt szakmunkát s ennek kapcsában geologiai földrajzot készített s ajánlott akkor a kormány figyelmébe; de finansialis kedvezőtlen viszonyoknál fogva tőrekvés kellő méltánylaltal nem fogadtott, csakis a földtani társulat részéről érd-mesítettett arra, hogy műve napvilágot láthasson. Pedig az emlegett műben megpendített eszme testesített magyar alföldünk egészségügyi oldalát involválja magában. A földabronzon, melyen igen érthetően mutogatva magyarázott Zsigmondi ur, 3 nagy vízmedence volt feltüntetve, n. m.: a morvamezei Alsó-Ausztriában, a kis és nagy magyar alföldi. Mindhárom medenczeének határait a legmagasabb pontokon régi közetek, gránit, trachyt, mész és csillapmla stb. képezik. Ezen helyek veres színnel vannak kinttítve s alkotják az Alpesek, danuntali hegység s a Kárpátok legmagasabb ormain. Ezek kékel jelelt vizgazdag réteggel vannak szegélyezve, melyek

menedékes irányban lenyulnak a medencék aljáj s vezeték le a magasabb helyekről a meoteorvizet, mely a légköri csapadékokból egybegyül. A bizonyos feszerővel bíró víz egy zöld színnel jelet congeriákat s paludinákat tartalmaz. — Csak ha ezen réteget keresztül furjuk akkor képes a víz felszökni bizonyos magasságra s épen ezen víz felszökötése volna kívánatos az alföldek nevezetesebb pontjain s így Debreczenben is. Ugyde a congeria rétegen felel meg igen vastag áradási képződmény van, mely annál vastagabb, minél inkább közepe felé feksztünk az ősi vízmedencének. Debreczen a kiszámítás szerint 130—140 bécsi ölr van a kívánt réteggel, azaz ennyit kell lefurnunk, hogy felszökellő vizet nyerjünk. A jelenleg munkálathal levő ezeled-utcai kut 86 ölr van lefurva, tehát még 50—55 ölet kell e jó vizig haladni a legrosszabb esetben is, de lehet, hogy 40 ölr már e legjobb siker koronázás tőrekvésünk, ha kitarotok leszünk. Évtizedek mulva Debreczen közönségét 3 ily kut ezeltsert vízvezetékkel ellátva képes leund kielégíteni. Hazánk ezen Kanaán földjén eleje lesz véve egykor a vízhiánynak s a rosz víz okozta betegségeknek s járványoknak. Ma még csak a felső talaj vizét vagyunk kénytelenek inni, több fővény vagy agyag réteg alól, de a mely még korántsem az emlegett congeria-réteg alatti víz. — Valtaképen ártézi kutunk tehát még ninc. — A nagy magyar alföldön az előbbiekt értelmében még csak két ártézi kut létezik Zsigmondi testvére Zs. Odón által létesítve. Az egyik a p-ladányi indóházal, a másik a hód-mező-vásárhelyi közterfen van furva, mind kettő teljesen igazolja Zsigmondi Vilmos elméletét. — Azon ellenvertére hogy több ilyenmél kutak létesítése költségesen elvonná egymástól a vizet. Zsigmondi ur számokkal felel hogy e két tartani egyáltalában nem lehet. Mert ha 23 bécsi hüvelyknyi csapadékból 19 h. elnyeletnek s csak 4 h. nyomaték is fellele 320 négyzet mérföld területen 1 nap alatt 138 millió köbláb vizet nyernünk. Ennyi víz pedig teljesen kielégítene az alföld viz szükségleteit, nem is emlitve hogy nem 4 hanem reményhetőleg 6 hüvely csapadékra mint megnyert tiszta vízre biztosan számíthatunk.

láló egyesületünknek vesztése is van ugyan az emlegett tagtárs elhalálása folytán, de más felől belépés által év közben szaporított tagjainak száma. Hajdu megyének legközevlebb közelünkben levő városaiól, s községeiből 11 orvos lépett be közsének vidéki tagul. Könyvtárunk s pénztárunk állapotáról külön jelentést nyujtanak be a tisztelt közgyűlés elé az illető vizsgáló biróságok. Itt biztonyára elég annyit lelemlteni, hogy könyvtárunkat Dr. Varga Géza tagtársunk év közben gondozata alá átvették; tökéletesen rendezte, s hogy pénztárunk mint mindég ugy most is készpénz maradvánnyal indult az újévnek.

E jelentés természetéből kifolyólag föl kell emlitenem azt is, hogy én ki a mult év tisztujtó közgyűlésén az egyesület egyik titkárául megválasztatni szerencés voltam, év közben ezután, hogy Debreczen város monographia szerkesztését a város törvény hatósági közgyűlés ream bírti méltóztatott, ezen egyesület körében viselt hivatali állásomról lemondam. S az egyesület rendes havi ülése — tekintettel ama nagy felelősséggel és sok munkával járó megbízásra engem a titkári teendőktől végzése alól fölmnteti. S bár ez utóbbi 5 hónap alatt az egyesület tisztú karának működésében nem is vettem többé részt, e jelentést megtenni, s az egyesület iránt érzett tiszteletemnek ezen kifejezést adni mint ez év nagyobb részében megködött titkári kötelességemnek ösmertem. Végso szavam az, hogy hitem szeriánt oyan hasznos tevékenységét töltött mult után, minovel egyesületünk dísekedhetik, annak tovább virágzása biztos. — adja is az Isten hogy az legyen!

Dr. Zelizy Dániel.

Debreczeni színház. Kedden, nov. 25-án adatik: „A 47-dik czikk”, drama 4 felv. írta Belot Adolf. Corat Hunyadi Margit játszóta s eddigi nagyobb szabásu alakításaihoz arányosítva a mai részünkről kevésbé tartjuk sikerültnek; nem mintha egyes jelenetei nem emlekedtek volna ma is valódi művészi magaslatra, mint pl. azon helyen is, hol Du Hamelnek szerelméért eseng.

Csak e hó végéig árverés miatt. Gyermek-játékok.

95 kr. minden csoport fiúk és leányok számára. 1 pompás cabriolette, kocsifémből két fém lóval; 1 pompás Gumbetta léggömb, mely a szobában magától felszal, különböző művészi darabokat esmél; 1 egész doboz legstebb czin katonakocsi; 1 igen gyönyörű festett képskönyv A B C-vel; 1 igen szép párisi bábu; 1 magtató járó velcsipede felhúzható fémből; 1 igen csinos La La Rok játék fiúk és leányok számára igen kellemes szórakozás gyermek-ek számára a szobában; 1 kedves zsebróza bronz órával; 1 villanyos üveggyömb mely táncot. Mindez egyttéve csak 95 krba kerül.

Halljátok! lassátok! és csodáljátok, Már csak 34 csoport, csupán 1 forint 85 kron osztr. ért. Fiúk és leányok számára. 1 dró mechanikus magától futó velcsipede fémből, óraművek felhúzóra mely azután tiz perczig magától szalad; 1 pompás társ-kocsi fémből, két lóval fémből, hátul egy kiáthított ajtóval; 1 egész doboz legfinomabb pié könyvhaedényvel, s igen csinosan öltözött bábu; 1 szobalegzebb gömb; 1 igen tanúságos képes könyv; 1 durranó puská; 1 teljes Karlszínház az összes díszítmény és alakokkal, egész óriási morgó díszítményvel, mely egy gépezet által folyton tomozogtatatik; 1 csodamadar; 1 pompás mechanikus szuszter vagy hegedűs, mely magától működik; 1 gyönyörű zongora, melyen igen szépen lehet játszani. Ez mind összesen csak 1 frt 85 krba kerül.

Már csak 28 csoport van, csupán 3 frt 95 kr. 1 valóban gyönyörű szövett rászól, minden színben; 1 pompás türelm játék melyel gyermek-ek naposozant elmulathatnak anélkül hogy elfáradnának; 1 takarékos tűzhely az összes vas konyhadényvel; 1 egész doboz különféle osztrák katonaságai, különböző fegyverekkel; 1 teljes tombola játék néhány nyereményvel és táblakkal mint seinte számokkal; 1 mechanikus lepke, igen nagy, mely ha felhuzatik magától repked a levegőben; 1 igen érdekes mesés képes könyv; 1 remonitör zsebróza lánczal; 1 felöltözött bécsi divatos bábu; 1 igen csinos kenőm, melyen minden zenei előismertek nélkül dallanókat lehet játszani; 1 Wertheim takarékpénztár zárral; 1 posta;

Mindez egyttéve csak 5 frt 50 kr. 1 doboz a legstebben felszerelt vár órszék; 1 f-fuch-ux fegyver órára; 1 fém kard, kardkötővel; 1 trombita hangszert; 1 felmulhatlan tálcya társasjáték, melyel egy egész társaság órához-szat emulthata; 1 gyönyörű tigris bábu, a legfinomabb figurával, a haj fészülhető, a szemét mozgatja, s oly hangot ad, miutha beszélne; 1 igen csinos kedves kis gyermek pénz tárcza zsebról 5 darab arany pénzrel; 1 nagy vas takarékos tűzhely, melyen tűzre valóban főzni is lehet, minden hozzátartozó zománcozott és vas főző edényekkel és erős eszközökkel; 1 csinos korács; 1 egészen új guayló mádir, a legjobb tréfa; 1 készlet legfinomabb evőeszközlet britania ezütből; 1 könyv ösves merkelő és horgolási mintákkal a legújabb minta; 1 bór tölténytáska arany ezimérel; 1 fuvola mennyi hangokkal, billentyűvel; 1 zongora, melyen könnyen meglehet zongorázni tanulni, miután ugyanazon hangokat adja mint a nagy zongora; 1 szép harmónika; 1 tanúságos képes könyv szöveggel; 1 társas kocka; 1 himzett munkakönyvka szalmafonot; 1 teljes játék gyermek türelm játékkönyv; 1 igen csinos gyermek óra, hozzá illő láncszal; 20 tündéres karácsonfa díszítéssel, s a hozzá illő fényszórával és cseludli gyertyácskával, s egy bengáli lángrózsával. Mindez összesen csak 5 frt 50 kr. A székfűdők ellenőrzöt mellett történik. A csoportozatok becsmagolása a mi a legnagyobb gondtól történik, a legutányosabban lesz felsámítva; a rakasz 30 kr. a kisebb 50 kr. a nagyobb csoportoknál. A kiadóhivatal ezen feleltűb jutányos játék arkatat mind sölidokat ajánlja, s felkéri a t.c. közönséget ezen hírelis céget a többi nyeg-beség-ekkel egyb- nem térszeneni. KÜLÖNLEGESEGEK: Karácsonfa díszítékek, törhetlen brillant üvegből, minden érben használható.

AZ általános bazarban Debreczen, n.-várad utca Miskolczy-ház, rendes áron alól kaphatók a készpénzen tömegesen bevároított és alkalmi vásárlások által szerzett következő árak: Ékszerék, arany és ezü-tművek, arany s ezüst órák, tájpiapás, divatos töl térfi, női és gyermek ruhák, bundák, kendők, csizmák, csipkék, baroketek, kármukok, vásznak, könyvek, mely utóbbiakból szolgáljon mintául a következők:

Toussaint 4 k. 2 frt. Vazlatok 1 k. 25 kr. Vári leány várat négy 3 k. 90 kr. Dumas. Louis quinze 3 v. 1.— Dieu dispose 4 v. 1.50 Tanger Alger et Tunis 2 v. 60. Histoire d'une colombe 1 v. 30. Pauline de Meunier 1 v. 35. Vingt ans après 3 v. 1.50. Le vicomte de Brageloune 9 v. 3.— Derosne. Mari et femme 2 v. 70. Feval. Madame Pistache 1 v. 30 kr. Les couteaux d'or 2 v. 60. La r-ine des épés 1 v. 40. Lafils du diable 4 v. 1.20.

Hirdetés N. Rábé község képviselő testületének 20/880 számú határozata folytán közhírre tétetik, hogy a községi jegyzőiak újbóli építése árjeltes útján, vállalkozónak f. éri decz. 6-ik napja regg 10-órákor N. Rábé község házában, nyilvános árjeltesen kifog adani, mely építkezési válatra az illető vállalkozók a ki-

ROTT L. DEBRECZEN, FŐPIACZ.

Az őszi és téli időnyre ajánlom a nagyérdemű közönség becses figyelmébe alant felsorolt árakkal dusan felszerelt raktáramat. Legújabb divatu női ruhakelmék, cheviottok, flanellek, brocát és kockázott kelmék. Fekete és szines selymek, angol és selyem bárszonyok. Ternok, cachmirkok és szafinok minden szímben. Téli nagy és haraszt kendők, beszórtótt chálók, fekete cachmir kendők. Mindennemű vászon áruk, asztalneműk, kész női fehérneműk, téli alsó szoknyák, ággyterítők, abroszok, paplanok, Butor-szövetek, függönyök és szőnyegek. Teljesen felszerelt rövidnár raktár, csipke, szalag, rojt gomb, kötőpamut, harisnya, derékfűzők (Mieder), különféle divatos és pozamentrice díszek s minden egyéb szoba kellékek. Női kész felöltők és BUNDÁK dusan és nagyválasztékban, szintén női kész terno, szövet és filcz ruhák.

Ruhákat rendeltre mérték után 3 nap alatt készítették. Mintákat kívánatra bérmentés szivesen küldök.

NEUSTEIN'S VERZUCKERTE BLUTREINIGUNGS-PILLEN DER HEIL-ELISABETH. Minden hasonló készülek feletlenül bírnak ezen pastillák, melyek minden ártalmas állagú elemek; legnagyobb sikerrel alkalmaztatnak al-talánál, mellbetegségek-nél, bór, szem, agy, szá-jbetegségeknel, gyerme-kek és női betegségeknel; könnyen hajó és vsztiszító; egy gyógyszer sem kedvezőbb és ártalmatlanabb a

DUGULÁST leküzdeni, mely minden betegségeknek forrása. Csakros voltuknál fogva gyermekek is kedvelik. Ezen pilulák Piths tanár, udvari tanácsos bizonyítványa által lettek kifirtetve. Egy skatulya, mely 15 pilulát tartalmaz, ára 15 kr. Egy csomag, mely 8 skatulyát, s így 120 pilulát tartalmaz, csak 1 frtot kóstál. ÓVAS! Minden skatulya, melyen e czég: „Apotheke zum heil. Leopold” nem áll, hamis, melynek megvételétől a közönség óvatik. Megfigyelendő, hogy ross, siker nélkül, sőt ártalmas készítmény ne véssék. Egyenesen a Neusteinféle Erzsébet pilulák kéréndők, ezek s a használati utasítás az itt látható aláírással vannak ellátva. Főraktár Bécsben: (426.) Apotheke zum heiligen Leopold Neustein Ph. Stadt, Ecke der Planken und Spiegelgasse s minden gyógyszerárban.